

Verslag
Commissie voor Grensoverschrijdende Verstandhouding
8 mei 2017, Gendringen

Aanwezig: zie aanwezigheidslijst.

Verontschuldigd: dhr. Bal (Gemeente Arnhem), dhr. Berensmeier (Kreis Wesel), dhr. Heinrich (Gemeente Renkum), dhr. Heinzel (Kreis Kleve), mevr. Kersten (Kreis Kleve), dhr. Krossa (Stadt Duisburg), mevr. Längen (LVR), mevr. Pelzer (Gemeente Bergen)

Punt 1   Opening en begroeting

De voorzitter, de heer Van Soest (Gemeente Boxmeer) heet alle aanwezigen van harte welkom en opent de vergadering.

Punt 2   Vaststelling verslag van de vergadering d.d. 13 februari 2017

Er zijn geen vragen of opmerkingen naar aanleiding van het verslag.

Besluit:

Het verslag van de vergadering d.d. 13 februari 2017 wordt ongewijzigd vastgesteld.

Punt 3   Subsidieaanvragen mini-projecten

Punt 3a   Goedkeuring mini-projecten Kaderproject Prioriteit II INTERREG V

Op verzoek van de voorzitter licht mevrouw Hubbers kort toe, dat er op dit moment in vergelijking tot dezelfde periode vorig jaar nu meer aanvragen voorliggen. Dit is positief. Er zijn verder geen inhoudelijke opmerkingen met betrekking tot de subsidieaanvragen mini-projecten.

Besluit:

De commissie stemt in met de ondersteuning van de aanvragen 203020/2016m Nr. 30, 32-65.

Punt 3b   Actuele stand van zaken budget mini-projecten Kaderproject Prioriteit II INTERREG V

Er zijn geen vragen of opmerkingen met betrekking tot de actuele stand van zaken van het mini-projecten-budget in het Kaderproject Prioriteit II INTERREG V.

Besluit:

De stand van zaken budget mini-projecten Kaderproject Prioriteit II INTERREG V wordt ter kennis genomen.

Punt 4   INTERREG V A Deutschland-Nederland

Punt 4a   Stand van zaken INTERREG V A

Er zijn geen vragen of opmerkingen met betrekking tot de stand van zaken INTERREG V A.

Besluit:

De stand van zaken met betrekking tot INTERREG V A wordt ter kennis genomen.

Punt 4b   Stand van zaken People to People

Er zijn geen vragen of opmerkingen met betrekking tot de stand van zaken People to People.

Besluit:

De stand van zaken met betrekking tot People to People wordt ter kennis genomen.

Punt 4c Nieuwe regionale projectvoorstellen

Punt 4c1 Het verhaal van oorlog en vrijheid zonder grenzen

De voorzitter nodigt de heer Wiel Lenders (Nationaal Bevrijdingsmuseum 1944 – 1945) uit om het projectvoorstel toe te lichten. De presentatie is bij dit verslag gevoegd.

Naar aanleiding van de presentatie merkt de heer Sijtsma (Provincie Gelderland) op dat er veel partners bij het project betrokken zijn en financieel meedragen. Er lijkt een zekere disbalans in de bijdrage tussen de Nederlandse en Duitse hoofdparters te zijn. De heer Lenders geeft aan dat de bijdrage die de partners leveren ook samenhangen met de kosten die per partner gemaakt worden. De kosten voor de kleine partners worden door de lead partner overgenomen. Daarnaast staan er voor het Bevrijdingsmuseum ook nog kosten die evt. voor een samenwerking met het project Demokratieschiff zouden ontstaan. Deze kostenpost is echter nog onzeker. De heer Kaufmann (Regionaal Programmamanagement) vult aan, dat de ongelijke verdeling tussen de Nederlandse en Duitse financieringsbijdrage ook in het Technisch Overleg is besproken en dat hierover nog een terugkoppeling met de lead partner zal plaatsvinden.

Petra Eimers (Gemeente Nijmegen) geeft aan dat er in Nijmegen een initiatief ligt voor de inrichting van een informatiecentrum, dat als fysiek punt moet worden ingericht, waar alle initiatieven binnen de regio rondom de Tweede Wereldoorlog een plek moeten vinden. De gemeente Nijmegen wil graag met de heer Lenders overleggen hoe deze twee initiatieven zinvol met elkaar verbonden kunnen worden, zodat er geen dubbel werk wordt gedaan. De heer Lenders geeft aan, dat Nijmegen het Bevrijdingsmuseum heeft gevraagd om te helpen bij het opstellen van de exploitatiekosten voor het centrum. Over een samenwerking is nog niet gesproken, maar het lijkt ook de heer Lenders zinvol om over een matching van beide initiatieven te spreken.

De heer Tonks (Stadt Duisburg) vraagt of de heer Lenders nog iets meer kan vertellen over de samenwerking met HKM (Hüttenwerke Krupp Mannesmann). De heer Lenders geeft aan dat hier sinds 10 jaar mee wordt samengewerkt. Elk jaar zijn de Azubis (jongeren die een beroepsopleiding volgen) van HKM een week te gast in het Bevrijdingsmuseum. Inmiddels zijn er al zo'n 3000 jongeren die het programma hebben gevolgd. Er zijn plannen om de samenwerking uit te breiden. Hierover vinden bijvoorbeeld gesprekken met Museum Orientalis plaats.

De heer Rashid merkt op, dat hij het accent vooral zou willen zien op de periode na 1945. De Europese samenwerking gaat over 70 jaar vrede. De huidige generatie kijkt ook op een andere manier naar de geschiedenis. De heer Lenders geeft aan, dat het accent niet alleen op Europa zal liggen. Om de vrijheid te waarderen is het belangrijk dat je de geschiedenis kent. Hierin ligt ook de meerwaarde van de EU.

De voorzitter dankt de heer Lenders voor de toelichting en deelt mee, dat de commissie in deze vergadering een standpunt en advies zal formuleren. De projectdrager wordt hierover geïnformeerd.

Standpuntbepaling m.b.t. het projectvoorstel „Het verhaal van oorlog en vrijheid zonder grenzen“:

Na bespreking komt de commissie de volgende slotsom: het project wordt met een positief advies aan de Euregioraad doorgezonden met de volgende opmerkingen:

- Inhoudelijk wordt het project als heel belangrijk gezien. Het project is inhoudelijk goed uitwerkt en heeft een concrete doelstelling.
- Het is goed dat het project de gevolgen van de Tweede Wereldoorlog in historisch en Europees perspectief plaats met een doorblik naar de toekomst.
- Er is een disbalans in de verhouding tussen de Nederlandse en de Duitse financiële bijdrage. Het project dient zowel inhoudelijk, organisatorisch als financieel grensoverschrijdend te zijn.

Punt 4c2 Een blik over de grens

De voorzitter nodigt Ery Tijink, Ellen Mulder (beide Provincie Gelderland) en Loes Phoelich (Phoelich & Enklaar communicatie) uit om het projectvoorstel toe te lichten. De presentatie is bij dit verslag gevoegd.

De heer Lamers (Gemeente Rijnwaarden) vraagt na, wat het project nu eigenlijk teweeg wil brengen. Worden de pleisterplaatsen ook op de lange termijn ondersteund en hoe kan worden gewaarborgd dat de activiteiten, die in het kader van het project worden ontplooid e.d. blijven voortbestaan. De heer Tijink geeft aan dat het project een structuur wil neer zetten, die zichzelf ondersteund. De activiteiten moeten uitgroeien tot een nieuwe traditie, waarbij er niet van uitgegaan wordt, dat elke pleisterplaats ook in de toekomst actief zal blijven. De heer Lamers vraagt verder na of cultuurhistorie ook binnen de context past, bijvoorbeeld activiteiten voor schutterijen. Dit is het geval.

De heer Tonks vraagt na wat de geografische afbakening van het project is. Dit is Nordrhein-Westfalen met de aangrenzende grensgebied in Overijssel, Gelderland en Limburg. De focus ligt hierbij op het directe grensgebied, waarbij er 15 pleisterplaatsen in Nederland en 15 in Duitsland zullen worden ingericht. Hierin zitten ook de meeste kosten.

De heer Som (Gemeente Montferland) vraagt hoe de bewoners bij het project betrokken worden. Worden verenigingen aangeschreven of wordt hier een actieve rol van de gemeenten verwacht. De heer Tijink geeft aan, dat men eigenlijk op een combinatie van gemeenten en verenigingen inzet. Beide worden in de communicatie meegenomen en nauw bij de te organiseren activiteiten betrokken. Hierbij zal er vanuit de partners een proactieve benadering plaatsvinden. Eerste gesprekken zijn er al geweest, die ook positief zijn verlopen.

De heer Rashid geeft ook aan bedenkingen te hebben bij de geografische afbakening. Daarnaast geeft hij aan dat er met de mini-projecten en People to People projecten al twee succesvolle instrumenten zijn om mensen van weerszijden van de grens bij elkaar te brengen. Verder vreest hij dat de omvang van het project onderschat wordt. Alleen in Weeze zijn er al 75 actieve verenigingen. In een stad als Duisburg zijn dit er nog veel meer. Hoe neem je deze mee. In Nordrhein-Westfalen bestaat het instrument Europaaktive Kommune. Misschien is het idee om hiermee samen te werken. De heer Tijink geeft aan deze overwegingen en suggesties mee te nemen.

Mevrouw Rotink (Gemeente Nijmegen) geeft aan dat ook voor haar het verschil met People to People niet duidelijk is. De heer Tijink geeft aan, dat Blik over de grens geen subsidieverstrekker zal zijn, maar bestaande initiatieven wil meenemen en nieuwe verenigingen wil benaderen. Het bewustzijn voor de mogelijkheden aan de andere kant van de grens kan nog vergroot worden. Dat wil Blik over de grens bereiken.

De voorzitter dankt de heer Tijink voor de toelichting en deelt mee, dat de commissie in deze vergadering een standpunt en advies zal formuleren. De projectdrager wordt hierover geïnformeerd.

Standpuntbepaling m.b.t. het projectvoorstel „Een blik over de grens“:

Na bespreking komt de commissie de volgende slotsom: Het project wordt met het volgende advies aan de Euregiaraad doorgezonden: het project dient op de onderstaande punten verder te worden uitgewerkt en daarna opnieuw aan de commissie te worden voorgelegd:

- De verbinding met het People to People programma is niet duidelijk. Is het project puur een marketinginstrument of heeft het project ook een eigen doelstelling.
- Het is niet voldoende duidelijk hoe de projectresultaten duurzaam verankerd worden in de regio.
- De kosten lijken in verhouding tot de gerealiseerde activiteiten erg hoog te zijn.

- Zowel de totale kosten als de INTERREG-bijdrage zijn nog niet duidelijk. Eveneens is niet duidelijk hoe de INTERREG-bijdrage over de regionale budgetten van de drie betrokken Euregio's verdeeld zal worden. Bij deelname van de drie Euregio's is een dergelijke verdeling een voorwaarde.

Punt 4c3   Democratieschiff

De voorzitter vraagt de heer Kamps om dit project kort toe te lichten. De heer Kamps geeft aan, dat dit project op dit moment nog niet zover is, dat het door de projectpartners kan worden voorgesteld. Er zijn nog veel fundamentele vragen met betrekking tot de financiële omvang van het project en de inhoud. Wel is het goed om de stand van zaken te vermelden. Het projectvoorstel is met de stukken meegestuurd.

Het Democratieschiff is een initiatief van de Gemeente Wageningen en de Stadt Duisburg. Het voorstel is in het Technisch Overleg besproken en vanuit de INTERREG-partners kwamen enkele kritische kanttekeningen. Zo is het project te duur, zijn de activiteiten te weinig grensoverschrijdend en is de duurzaamheid nog onduidelijk. Op dit moment acht het Technisch Overleg het project daarom niet subsidiabel. De lead partner heeft daarop contact gezocht met de Euregio Rijn-Waal met de vraag of het mogelijk zou zijn een gesprek te organiseren met de INTERREG-partners, waarin de lead partner het project nog een keer persoonlijk voorstelt. Dit gesprek heeft op 8 mei plaatsgevonden. Bij het gesprek waren het INTERREG-Programmamanagement, Bezirksregierung Düsseldorf, Wirtschaftsministerium NRW en de betrokken provincies aanwezig. De heer Kamps verzoekt de heer Kaufmann (Regionaal Programmamanagement) om over de resultaten van de bespreking te berichten. De heer Kaufmann geeft aan dat ondanks het intensieve gesprek de lead partner er nog niet in is geslaagd om de bedenkingen bij de INTERREG-partners weg te nemen. Concreet hebben de INTERREG-Partners de volgende voorwaarden aan het project gesteld:

- De INTERREG-partners zijn nog niet overtuigd van het grensoverschrijdende karakter van het project. Er dienen meer daadwerkelijk Nederlands-Duitse activiteiten plaats te vinden. De activiteiten beperken zich nu te veel op puur Nederlandse of Duitse doelgroepen. Deze activiteiten zijn zo niet subsidiabel.
- De samenwerking tussen de genoemde havensteden dient geformaliseerd te worden. De deelnemende steden dienen als partner een bijdrage te leveren, die zowel inhoudelijk, organisatorisch als financieel van aard is.
- De duurzaamheid dient te worden gewaarborgd. Hiervoor is een business plan vereist, waarin wordt uitgelegd, hoe het Democratieschiff ook na de vierjarige looptijd in de toekomst grensoverschrijdend zal worden ingezet.
- Als aan al deze bovenstaande punten is voldaan, dient de INTERREG-bijdrage onder de € 700.000 te blijven.

Het is nu aan de projectpartners om te kijken hoe zij hier op reageren.

Er zijn vanuit de commissie geen verdere vragen of opmerkingen met betrekking tot het project. De stand van zaken wordt voor kennisgeving aangenomen.

Punt 5   Stand van zaken Actieteam GEA

Op verzoek van de voorzitter licht de heer Kamps dit punt kort toe. De heer Kamps geeft aan, dat het meegestuurde overzicht een goed beeld geeft van de huidige stand van zaken. Op uitnodiging van de Euregio Rijn-Waal zal de voorzitter van het Actieteam, Matthijs Huizing op 1 juni tijdens de Euregioraad een toelichting verzorgen over de verdere voortgang van het Actieteam GEA. De heer Kamps geeft aan dacht het erg belangrijk is voor de realisatie dat nu ook op hoog ambtelijk niveau het grensoverschrijdende contact tussen Nederlands, Nordrhein-Westfalen, Niedersachsen en Vlaanderen gezocht moet worden. De departementen zullen actief aan de slag moeten. Dit geldt ook voor de provincies, bijvoorbeeld in het 3+3 overleg en door de contactpersonen van de provincies bij het Consulaat-Generaal in Düsseldorf. De uitvoering van de actiepunten moet nu opgestart worden en dat is veel werk.

Punt 6 a t/m f

Met betrekking tot punt 6c Stand van zaken windmolens Reichswald geeft de heer Steins aan, dat het exploitatiebedrijf ABO Wind bij de Kreis Kleve een vergunning heeft aangevraagd voor de plaatsing van 12 windmolens in het Reichswald. De Kreis Kleve heeft deze aanvraag afgewezen. De verwachting is dat ABO Wind tegen deze afwijzing in beroep zal gaan. Parallel loopt in de gemeente Kranenburg een procedure voor de wijziging van het Flächennutzungsplan (bestemmingsplan). Deze procedure is tijdelijk stilgelegd in afwachting van het nieuwe Regionalplan. Afhankelijk van het feit of er in het Reichswald een voorrangszone voor windenergie wordt vastgelegd zal de procedure weer worden opgepakt. Mocht deze voorrangszone niet worden opgenomen, zal het bestemmingsplan niet gewijzigd worden en zullen de 12 windmolens er in het Reichswald waarschijnlijk niet komen.

Er zijn geen vragen met betrekking tot de agendapunten 6a t/m 6f.
Ook zijn er geen vragen of mededelingen voor de rondvraag.

Besluit:

De punten 6a t/m 6f worden ter kennis genomen.

Punt 7 Presentatie People to People project “Buren stellen zich voor”

Op uitnodiging van de voorzitter licht Christa van Dee namens Vereniging Leefbaar Netterden samen met Johan Küster (Vereniging Leefbaar Netterden), Bart Gosseling en Theo Teitink (beide Dorpsbelangen Gendringen) het project “Buren stellen zich voor” toe.

Om de grens uit de hoofden van de mensen te laten verdwijnen, stellen 10 heemkunde- en dorpsverenigingen uit de Euregio Rijn-Waal een wisseltentoonstelling samen met de titel “Buren stellen zich voor”. In de diverse dorpen vinden parallel aan de tentoonstelling diverse andere activiteiten plaats, waaronder een fietsroute die alle tentoonstellingslocaties met elkaar verbindt en een reeks lezingen over de regio. Daarnaast organiseren de verenigingen in samenwerking met scholen, sportverenigingen, muziekverenigingen en overige organisaties diverse activiteiten, om jongeren uit de grensstreek met elkaar in contact te brengen. Al deze activiteiten moeten uiteindelijk leiden tot een duurzaam grensoverschrijdend netwerk van de heemkunde- en belangenverenigingen en scholen, muziek- en sportverenigingen aan weerszijden van de grens. Het project wordt door de Euregio Rijn-Waal in het kader van People to People ondersteund.

De projectpartners gaven aan zeer tevreden te zijn over de samenwerking met de verschillende dorpsverenigingen aan weerszijden van de grens. Wel werd opgemerkt, dat de INTERREG-bureaucratie van te voren was onderschat en het met name moeilijk is om de vrijwilligers te overtuigen van de nut- en noodzaak van de urenformulieren. De heer Kamps geeft aan dit een belangrijk signaal te vinden, dat hij ook graag schriftelijk zou willen ontvangen. De Euregio pleit al langer voor vereenvoudiging van met name de voorwaarden voor de mini- en People to People projecten en concrete voorbeelden zijn daarvoor noodzakelijk.

Mevrouw Van Dee maakt van de gelegenheid gebruik om twee andere punten aan te stippen. Allereerst laat zij een filmpje zien dat in het kader van de competitie Kern met pit is gemaakt. Netterden heeft deze prijs gewonnen voor het initiatief om kinderen op de basisschool al Duits te leren. In Netterden wonen 480 mensen en 50 leerlingen, waarvan een aanzienlijk aantal uit Duitsland bezoekt de plaatselijke dorpsschool, die gelukkig nog steeds open wordt gehouden.

Een tweede punt dat mevrouw Van Dee aanspreekt is het feit dat de verbindingsweg tussen de nieuwe snelwegafrit op de A3 bij Emmerich en het nieuwe industrieterrein DOCKS 2 bij 's-Heerenberg dwars door Netterden zal lopen. Dit heeft een grote negatieve invloed op de leefbaarheid in het dorp. De heer Som (raadslid in Montferland) en de heer Lamers (wethouder in Rijnwaarden) zeggen toe dit mee te nemen.

Besluit:

Punt 7 wordt ter kennis genomen.

Punt 8   Sluiting

De voorzitter bedankt alle aanwezigen voor hun constructieve bijdrage, en sluit de vergadering. Hij nodigt iedereen uit om de wisseltentoonstelling "Buren stellen zich voor" in Multifunctioneel Centrum De Gent te bekijken.

Heidi de Ruiter
16 mei 2017